

Щодо деяких питань застосування «Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень» під час проведення будівельно-технічних досліджень

Вікторія Симоненко

Сумське відділення ННЦ «ІСІ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Суми, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1157-4750>, e-mail: sumy@nncise.org.ua

Ірина Демузенко

Сумське відділення ННЦ «ІСІ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Суми, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-7409-1648>, e-mail: 2108.ivd@gmail.com

Розглянуто питання комплексності під час проведення будівельно-технічних, оціночно-будівельних, оціночно-земельних, земельно-технічних експертиз.

Ключові слова: комплексна експертиза; інструкція; експертні спеціальності.

Regarding Some Issues of Application of the «Instructions on the Appointment and Conduct of Forensic Examinations and Expert Investigations» in the Course of Construction and Technical Investigations

Viktoria Simonenko, Iryna Demuzenko

The authors consider the issues of complexity in the course of construction and technical, appraisal-construction, appraisal-land, land and technical examinations.

Keywords: comprehensive; instruction; expert specialties.

Відповідно до «Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень» (далі — *Інструкція*) [1], будівельно-технічна, оціночно-будівельна, оціночно-земельна, земельно-технічна експертизи належать до інженерно-технічних експертиз.

Від самого початку будівельно-технічна експертиза розв'язувала комплекс питань, визначених «Науково-методичними рекомендаціями з питань підготовки матеріалів та призначення судових експертиз» [2], як-то:

- визначення ринкової вартості нерухомого майна (різного роду будівель та споруд);
- установлення факту відповідності (невідповідності) збудованої або реконструйованої будівлі проекту і вимогам державних будівельних норм (ДБН);
- визначення вартості різного роду будівельних робіт (спорудження будівель, їх переобладнання, ремонт, благоустрій території тощо);
- установлення відповідності проектно-кошторисної документації вимогам ДБН та інших державних стандартів із питань будівництва;
- установлення правильності складання державної звітності про виконання будівельних робіт;
- розроблення варіантів поділу будинків і надвірних будівель відповідно до ідеальних часток кожного зі співвласників із підготуванням у необхідних випадках пропозицій щодо переобладнання об'єктів, залишення їх частин у спільній власності, а також визначенням грошової компенсації власнику, частка якого в натурі після поділу стала меншою за ідеальну;
- розроблення варіантів порядку користування земельною ділянкою, на якій розташовані будівлі, що належать громадянам на правах спільної власності;
- визначення технічного стану будівель, споруд, інженерного обладнання (відсоток зношення, придатність до експлуатації, необхідність ремонту, наявність дефектів, причини, які їх викликали, тощо);
- оцінка земельних ділянок.

У чинній редакції Інструкції [1] зазначені питання відокремлені за різними спеціальностями,

зокрема, будівельно-технічна, оціночно-будівельна, оціночно-земельна, земельно-технічна експертизи, які, своєю чергою належать також до інженерно-технічних видів експертиз. Відповідно, атестацію судових експертів проводять окремо за такими спеціальностями.

В Інструкції наведено визначення комплексної експертизи як такої, що проводять із застосуванням спеціальних знань різних галузей науки, техніки або інших спеціальних знань (різних напрямів у межах однієї галузі знань) для розв'язання одного спільного (інтеграційного) завдання (питання).

До того ж у ст. 112 Цивільного процесуального кодексу України [3], ст. 106 Господарського процесуального кодексу України [4] визначено, що комплексна експертиза проводиться не менш як двома експертами різних галузей знань або різних напрямів у межах однієї галузі знань, а в Кримінальному процесуальному кодексі України [5] взагалі немає визначення поняття комплексної експертизи.

До того ж виникають певні колізії, коли, наприклад, суд призначає комплексну будівельно-технічну експертизу, оціночно-земельну, оціночно-будівельну експертизу, земельно-технічну експертизу, керуючись зазначеними статтями ЦПК або ГПК, що, своєю чергою, передбачає організаційне залучення не менше двох експертів.

Указані експертизи за своєю суттю належать до однієї галузі знань.

У разі, якщо фахівець атестований за всіма спеціальностями, він може проводити експертизу одноособово, але наказом Мін'юсту [6] пункт 4.2 щодо визначення процесуального статусу експертизи безпосередньо керівником експертної установи під час організації проведення експертиз виключено.

Отже, чинні законодавчі та нормативні акти, що регулюють питання організації та

проведення судових експертиз, потребують обговорення в експертному середовищі та врегулювання невідповідностей. До того ж, удосконалення нормативних документів сприятиме більш ефективній експертній діяльності.

Перелік джерел посилання

1. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : затв. наказом Мін'юсту України 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 27.03.2024).
2. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки матеріалів та призначення судових експертиз : затв. наказом Мін'юсту України 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0061-05#Text> (дата звернення: 27.03.2024).
3. Цивільний процесуальний кодекси України від 18.03.2004 р. № 1618-IV (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 27.03.2024).
4. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 27.03.2024).
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 27.03.2024).
6. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів з питань судово-експертної діяльності : затв. наказом Мін'юсту України від 20.01.202 р. № 243/5 URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/492959__667793 (дата звернення: 27.03.2024).